

Naročnina mesečno 5 kron.
Za inozemstvo se računa na-
ročnina dvojno. - Pismenim
vprašanjem znamko za od-
govor. — Vse pošiljatve na
naslov lista „Sedanjust“:

SEDANJUST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani K 750.—,
 $\frac{1}{4}$ K 380.—, $\frac{1}{8}$ K 200.—.
Manjši oglasi po 4 K petit-
večkratnem ogla-
pust. Mali oglasi
K, debelo tisk. 2 K.

Na pot med svet!

Petintridesetletnemu obstoju „Dolenjskih Novic“ sledi „Sedanjust“. Po zunanjih zna-
kih sodeč bi se moglo sklepati, da je spre-
membi imena naše državne pripadnosti sle-
dila tudi logična sprememba imena dolenj-
skega in belokranjskega glasila. Temu pa
ni tako; vzroki in posledice obeh sprememb
so globlje. Če smo v preteklosti imeli dr-
žavne gospodarje, proti katerim je naš boj
za ravnopravnost imel le podrejeno vlogo
za obstanek slovenskega naroda, smo v
sedanjosti prisiljeni ne samo nadaljevati
ta boj, temveč tudi z vsemi sredstvi delo-
vati na to, da ta boj tudi častno izvojujemo.

V naši novi državi mi Slovenci smo in
hočemo biti sogospodarji. Nam slovenstvo ni
prazen pojem že — hvala Bogu — prebolelega
narodnjaštva. Ako se druge narodnosti
in plemena v naši državi odrečejo svoje
posebne individualnosti in svojemu ime-
nu, mi Slovenci gotovo ne bomo zadnji, ki
bomo to storili z istim navdušenjem, s
katerim smo sodelovali za — Jugoslavijo.
Ravno zato pa ne priznamo nikomur no-
benih predprav, najmanj pa gospodstva
nad nami.

V tem obstoja razloček med pretek-
lostjo in sedanjostjo; izmed „Dolenjskih
Novic“ in „Sedanjusta“.

Nahajamo se še vedno v povojnem vr-
tincu splošnih zmešnjav. Skozi ta labirint
nam bo na težavni poti edina svetilja ve-
čna Resnica svete katoliške vere, s katero
je pravi kristijan vedno našel svoj cilj in
pravi smisel svojega predsmrtnega in po-
smrtnega življenja.

Trenutek, v katerem živimo, zahteva
točno določenih smernic in načel. Duhovi
so razdeljeni. Za ljudstvo, za njegovo kr-
ščansko vzgojo in politično svobodo; ali pa
proti ljudstvu, proti njegovi krščanski vzgoji,
proti njegovi politični svobodi! Srednje poti
ni in škodljivemu cincanju mora biti konec!

Zato je pred nami sicer trnjeva, toda
dobro usmerjena pot, po kateri hodi naše
težko preizkušeno ljudstvo. Slovenskemu
ljudstvu je posvečena „Sedanjust“ in ž
njo pojdemo iz boja v boj v boljšo bodo-
čnost zedinjene, samostalne, nedeljive in
avtonomne Slovenije v okviru pravične
— Jugoslavije.

Za ta program „Sedanjusti“, ki je tudi
program SLS, se je izrekla absolutna

večina našega ljudstva pri zadnjih občin-
skih volitvah v Sloveniji. Boj, ki ga vodi
SLS za uresničitev tega programa, je
težak in neenak. Nasprotniki razpolagajo
s časopisjem in denarjem, njim stoji ob
strani ves državni aparat in vsa državna
moč. Toda tudi moč SLS, oborožene edinole
z dragocenim zaupanjem slovenskega ljud-
stva, raste z vsakim dnem, kar najbolje
spričujejo razne absolutistične in samo-
voljne „obznanee“.

„Sedanjust“ stopa pred javnost kot odlo-
čen sobojevnik SLS. Poleg obrambe kmet-
skih, verskih in specifično dolenjskih sploš-
nih koristi, „Sedanjust“, bo zasledovala vse
važnejše dogodke in gibanja v naši državi
in izven nje, posebno pozornost pa bo
obračala Belgradu, kjer se kuje naša bo-
dočnost, ali pa verige suženjstva.

Mi hočemo biti z božjo pomočjo sami
kovači svoje sreče! Zdrav in razvit orga-
nizem ne išče milosti od nikogar, najmanj
pa od tistega, ki nam ne more dati, česar
sam nima.

Svoje mesto na soncu hočemo in mora-
mo izvajevati v trdem boju! Tudi Dolenj-
cem in Belokranjcem je dana ne samo pri-
ložnost, temveč tudi dolžnost domovinske
ljubezni, da s svojim glasilom — s „Seda-
njostjo“ — pripomorejo k zmagi kato-
liškega slovenskega ljudstva!

Uredništvo „Sedanjusti“.

Poziv na naročbo!

Priporočajte in širite „Sedanjust“ povsod
med našim ljudstvom! Naj ne bo družine
na Dolenjskem in v Belokrajini, kjer bi
ne bilo „Sedanjusti“! Naročnina — pet
kron mesečno — je tako nizka, da je vsa-
komur omogočeno naročiti si svoj list
„Sedanjust“. Zato pozivamo in prosimo vse
imovitejše prijatelje naše „Sedanjusti“, naj
pomagajo listu tudi s prostovoljnimi pri-
spevki in s preplačili določene naročnine.
Kadarkoli pošljete naročnino, priložite še
nekaj kron po vrhu za tiskovni sklad!

Pridno nabirajte naročnike in kupujte
le pri trdkih, ki oglašujejo v „Seda-
njosti“!

Če vsaka žena in vsak mož, vsako de-
kle in vsak fant na Dolenjskem in v Belo-
krajini stori svojo dolžnost napram „Seda-
njosti“, se lahko v najkrajšem času po-

nosno potrkajo na prsa: „Mi Dolenjci in
Belokranjci imamo svoj — dnevnik!“

Prepričani pa smo, da nam bo mogoče
že ob novem letu povečati obliko listu
in izdajati ga dvakrat na teden.

V to pomagaj Bog in požrtvovalnost
slovenskega ljudstva!

Upravništvo „Sedanjusti“.

Belgrajsko pismo.

29. maja 1921.

Gospod urednik! — Namenil sem se
oglasiti malo pozneje, toda pri današnjih
poštnih razmerah ni mogoče odlašati.
(Pismo je dospelo še pravočasno. — Op.
ured.) Sicer se pa nahajamo v vedno
bolj vročem boju. Pasič s težavo odeva
nagoto svojega absolutizma s stalno „fi-
karijo“ vladne večine, ki je že popolnoma
podobna beraškemu plašču. Noben šiv že
več ne drži. Burna seja v radikalnem
klubu v zvezi z odstopom dr. Velizarja
Jankoviča se živo razpravlja v parla-
mentarnih krogih. „Prečanski“ policaj-de-
mokratarji in radikalni samostanci se gle-
dajo med seboj kot pes in mačka. Puc-
ljevi septembri so pa le za priprego zdaj
tej, zdaj oni kliki.

Sedaj, ko so vsi Hrvati v opoziciji
in ko je absolutna hrvatska večina za-
pustila parlament, vlada dela na vse pre-
tege spraviti čimprej ustavo pod streho,
da morebitni novi dogodki ne izprevržejo
vso ogromno papirnato stavbo. Bolehnost
našega kralja zahteva, da se ustavnim
in zakonitim potom potrdi njegov nasled-
nik. Ta okolnost še edino drži vladne sku-
pine skupaj. Tega se Pasič in njegovo
ozadje prav dobro zaveda in zato stre-
mi, da izrabi položaj do skrajnosti v pri-
log velesrbijansko-centralistični ideji. Čim
pa bo ustava sprejeta, bo vladna večina
razpadla v še večje koščke, kakor pa je
bila doslej. Zato bo bržkone parlament
razpuščen in bodo že v jeseni nove vo-
litve. Ta naglica pomeni to, da se še
enkrat prepreči prihod v novo zbornico
zastopnikom drugorodnega (nemškega, ma-
žarskega itd.), po večini katoliškega pre-
bivalstva, ki ima dosedaj še vedno pra-
vico se odločiti za našo ali za tujo državo.

Stališče opozicije napram vsemu temu
je stvarno dokaj ugodno, ker so znaki
vladnega nasilja tako očitni, da se ljud-

stvo ne bo dalo več preslepiti s praznimi obljubami in s puhlimi frazami. Tega se zaveda belgrajska javnost, ki prav za prav daje ton vsemu srbskemu prebivalstvu. Zato je ščuvanje proti opoziciji, posebno pa proti Jugoslovanskemu klubu, vedno bolj neprikrito in je že tako nesramno, da se je bati, da bodo tudi naši poslanci v znak protesta zapustili Beograd.

Naš kmetijski poslanec g. Roškar je v včerajšnji seji v temeljitem govoru obrazložil težko stališče slovenskega kmetijskega ljudstva, zahteval izvedbo agrarne reforme v korist malega posestnika ter odpravo carine na predmete, ki se jih rabi pri poljedelstvu. Njegova stvarna izvajanja so napravila na zbornico globok vtis.

Danes se je tukaj vršila v najlepšem redu in ob obilni udeležbi procesija svetega Rešnjega Telesa. Zastopana je bila uradno vlada, parlament in mestna občina. Častno stražo je vršila četa katoliških vojakov, ki je oddala običajne salve.

Vreme je tukaj že nekaj dni prav lepo. Iz Banata prihajajo vesti, da letošnja letina prav dobro kaže. Upam, da bo v Sloveniji tudi tako. Bod daj!

Primčev Miha.

Po zmagi!

Mirno priznavamo, da je zmaga naše stranke pri občinskih volitvah na Štajerskem zadostno presenetljiva, tembolj pa nas veseli, da so tudi naši Kranjci tako junaško odbili ogorčene napade vseh združenih protikršćanskih strank. Če pogledamo po naši Dolenjski, kjer so se smatrali samostojneži za večnonepremagnljive, vidimo, da prihaja tudi tukaj ljudstvo do spoznanja. Nič niso pomagali Puceljevi shodi, na katerih se je hotelo našim pri-

stašem z batinami vsiliti centralistično in protikršćansko prepričanje; naše ljudstvo je sodilo in obsodilo izdajsko, protikmetško delovanje samostojneških poslancev. V no-meškem sodnem okraju, dosedanjem gnezdu samostojnežev je dobila SLS 261 odbor-nikov, SKS pa le 211. Volitve so poka-zale, da tudi Dolenjci ne marajo pogubonosnega centralizma. V celi Sloveniji so poražene vse centralistične stranke, ki so pred državnozborskimi volitvami slepile naše ljudstvo z neko prazno in brezpo-membno samoupravo. Edina stranka, ka-tera je zahtevala in se vztrajno bori za popolno avtonomijo Slovenije z zakono-dajno oblastjo, je bila naša Slovenska Ljudska Stranka. To uvidevajo tudi Do-lenjci in zato se jo oklepajo čim tesneje. Pravica in poštenost ste zmagale nad lažjo in hinavščino. — Čast in hvala za-vednim dolenjskim volilcem!

Več „svobode“ dobimo! Toda ne mi pošteni državljani, marveč oblasti, ki bodo odslej brez sodnega postopanja krat-kim potom na podlagi proslule „Obznane“ kaznovale vsakogar, ki bi javno zasmeho-val ali omalovaževal državo, ustavo in zakone, vojsko in posamezna plemena tro-imenskega naroda Srbov, Hrvatov in Slo-vencev, Deželna vlada, v kateri sedijo demokrati in trije samostojneži je izdala to naredbo edino le iz strankarskih raz-logov. Kdor bi se pregrešil zoper to na-redbo, bo kaznovan z globo od 20 K do 10.000 K, ali z zaporom od 24 ur do 3 mesecev. Ta naredba, ki so je izdali slovenski-policajdemokrati in njih slabo-stojni prijatelji, bo davila svobodo sloven-skega ljudstva le nekaj časa. Prišel bo dan splošnega obračuna! Ako se boš v gostilni hudoval nad neprimernimi viso-kimi davki, te bodo vtaknili v luknjo.

Če boš svojim prijateljem pripovedoval da so te na davkarji nahrulili, boš zopet imel sitnosti. Tako svobodo nam je pri-nesel 28. november 1. l.! Slovensko ljud-stvo pomni to in pripravi se za prihodnje volitve na obračun s centralisti in abso-lutisti!

Tajništvo SLS.

Tedenske novice.

Slovo in pozdrav! — V prijetno dolžnost mi je zahvaliti se vsem svojim bivšim to-varišem v tiskovnem odseku predsedstva ministrskega sveta za prisrčno in prijatelj-sko razmerje, ki je v interesu službe in družabnosti vedno vladalo med nami kljub različnosti nazorov. Kot prostovoljec v srbski vojski sem bil pripravljen umreti za Jugoslavijo, toda prodati svoje slovensko ljudstvo in svoja globoka čustva zanj centralistični državi — tega ne storim nikdar! Smrt in življenje moje je v rokah Vsemogočnega in po njem v rokah avto-nomne, samostalne, res svobodne Slovenije v okviru srbsko-bolgarsko-hrvatsko-slo-venske Jugoslavije! — Ti moji nazori so bili znani vsem mojim bivšim srbskim tovarišem v uradu, toda podlega denun-cijanta med njimi ni bilo! Našel pa se je minister po imenu Slovenec, ki je v ministrskem svetu zahteval takojšnjo mojo odstranitev iz državne službe in je to svojo zahtevo celó ponovil. — Ne pišem rekriminacij, ugotavljam le splošno znano dejstvo, da je „poturica gori (slabši) od Turčina“. — Imenoma izrekam svojo iskreno zahvalo g. Taletovu, šefu tiskov-nega odseka, ki mi je bil vedno naklonjen in ki si je prizadeval v interesu službe obdržati me v uradu kot enega izmed najstarejših uradnikov po službenih letih. — S tem se poslavljam od svojih bivših

Zgubljeni sin. LISTEK.

Povest. — Česko napisal V. H.

Jaroslav Belik je bil zgubljeni sin, toda njegova vrnitev ni bila tako prijetna kot vrnitev zgubljenega sina, kakor čitamo v sv. evangelju. Jaroslav je še globlje padel. O zgubljenem sinu, o katerem govori sv. pismo, vemo, da ni bil zločinec; junak naše povesti pa je postal tudi to.

„Jaroslav mi dela skrbi“, je dejal oče materi, ko je njiju sin vstopal v mladeniško dobo.

„Kaj se je pa zgodilo?“ vprašala je skrbna mati svojega moža in se prestrašeno spustila na stol.

„Dosedaj se sicer ni zgodilo nič poseb-nega“, je odgovoril stari Belik, „toda se bojim, da se ne pohujša.“

„Da se ne pohujša?“ je komaj slišno vprašuje ponovila mati zadnje očetove besede in dodala glasneje: „Kako neki bi se mogel pohujšati?“

„Opazam, da se rad potepa, da surovo odgovarja na moje dobrohotne nauke in da zahaja v slabo družino. Saj ti je zna-no, da je ravnatelj naš prijatelj in ravno zato se zelo pritožuje nad Jaroslavom in nas opozarja, naj pazimo nanj. Iz nra-vnosti bo v šoli dobil petico. Pa tudi v prid-nosti zelo nazadnje.“

Žena je molčala. Kot mati je vedela o svojem sinu še mnogo več slabega. Kar nekako oddahnila se je, ko je opazila, da njen mož še ne vè, kako je Jaroslav že nekočkrat prišel pijan domov. Vse to je seveda, prekrivala — iz strahu pred očetom.

„Opomni ga“, je odgovorila po krat-kem presledku.

„To sem sicer že poskusil, toda v od-govor sem dobil le surovosti“, je dejal oče napol jezno, napol bolestno.

„Kdo ga neki pohujšuje?“ vzdihnila je mati v skrbeh.

„Profesor Drubek“, je odgovoril mož s težkim srcem. „To mi je povedal zaupno

sam ravnatelj. Toda o tem nikomur ne zini niti besedice.“

„O, tega pa res ni treba skrivati“, je rekla mati. „Že večkrat sem slišala da profesor Drubek pohujšuje dijake. On je liberallec in svobodomislec. Baje navaja dijake v šoli celó na izstop iz cerkve in jim sam piše tozadevne vloge na glavar-stvo. Čudno, da se še nikdo ni našel, ki bi nastopil proti njemu.“

„To je proslavljena svoboda vesti! Sicer jo imenujejo svobodo vesti, stvarno pa je to le teror (nasilje) in ničvrednost. Ampak tudi Drubka bo zadela kazen božja. Rav-natelj pravi, da je Drubek prava kuga v gimnaziji.“

„Ko bi se oženil in imel otroke, bi vsekakor imel več srca in vesti; spo-znal bi, kaj se pravi drugim pohujševati otroke“, pripomnila je mati.

„Kaj še, on — pa oženjen! Tak nebo-digatreba!“ je odgovoril oče in zamahnil z roko. —

(Dalje prih.)

tovarišev in obenem pozdravljam svoje nove stanovske tovariše v imenu medsebojne lojalnosti in vpoštovanja. — Istotako najpristraneje pozdravljam vse podpornike, naročnike, inserente in čitatelje „Sedanjosti“ s klicem: Bog živi! — Sedaj pa v imenu božjem na delo za častno in večno blaginjo slovenskega ljudstva!

Fran Radešek,

urednik in izdajatelj „Sedanjosti“.

Spominsko ploščo Janezu Trdini odkrije podružnica Slov. plan. društva v Novem mestu 5. junija ob 4 popoldne pri Zajcu (sedaj Cimermančiču) ob glavni cesti čez Gorjance. Slavnost se bo vršila po tem-le sporedu: 1. Pozdrav. 2. Slavnostni govor in odkritje spominske plošče. 3. Petje. 4. Deklamacija o znanem studentu „Gospodična“ na Gorjancih po krasnem Trdinovem besedilu. 5. Predlog za ustanovitev trajnega spomenika Trdini. — Po vsporedni prosta zabava. — Poskrbljeno je za pijačo in deloma tudi za jedila. Med prosto zabavo bodo pooblaščenec gospodične naprošale prostovoljnih prispevkov v kritje stroškov. — Oodhod iz Novega mesta peš ob 1 uri, na vozovih (lojtrskih) ob pol 2. popoldne. Vozni listki se dobe pri g. kavarnarju Smole.

Orlovska slavnost v Stopičah. Orel v novomeškem okraju se krepi in zbira vedno več nadebudne mladine pod svoje močne peruti. V nedeljo dne 29. m. m. je priredil prvi okrožni izlet v Stopiče. Krasen je bil pogled na pestro sliko 59 postavnih Orlov, 51 Orlic in nad 30 naraščajnikov, ko so po taktu šentjernejske godbe ponosno korakali skozi mesto ne meneč se za izzivanja. Tokrat je videlo naše mesto prvič nastopiti večjo število krščansko misleče telovadne organizacije. — Gotna vas, leglo samostojnežev, se je tudi ob tej priliki odlikovala. Pri hiši proslulega krčmarja Matkota je gruča pijancev obsula mimoidoče izletnike z najgršimi psovskami. Naši fantje so samozavestno ignorirali vse te nedostojnosti. Sprejem v Stopičah je bil veličasten. Vrli Stopičani so iz svojih hiš obsuli Orle in Orlice s cvetjem. Po večernicah, pri katerih so peli Orli, se je vršilo zborovanje pod cerkveno lipo, kjer je več govornikov navduševalo brate in sestre k novemu delu. Posebno pozornost je vzbudila telovadba. Končno se je razvila na cerkvenem vrtu prosta zabava, s katero je bila lepa slavnost naše mladine zaključena. — V trudu in znoju, polnem radosti, — domu gradimo slavo in čast! — Bog živi!

Novomeško orlovsko okrožje ima v nedeljo 12. t. m. ob 10. uri dop. redno odborovo sejo. Zelo važno! Pridite vsi! Bog živi!

Orel — Novo mesto. Tudi novomeška krščanska misleča mladina se probuja. Lepo

število tukajšnjih fantov se je pridružilo mogočni orlovski armadi in si ustanovilo lasten odsek. Bil je pa tudi že skrajni čas si osnovati tudi v Novem mestu svoje središče. Pošteni mladini je mesto le v orlovskih vrstah, kjer se vzgajajo zares značaji, poštenjaki!

Belokranjski Orlovski tabor. 19. junija se vrši v Črnomlju prvi belokranjski orlovski tabor. Tudi Belokranjsko ljudstvo vstaja in hiti v zbor organiziranega krščanskega ljudstva. Pristrčno vabimo tudi obmejne brate Hrvate, da nas posetijo. Pridite v obilnem številu bratje Orli in sestre Orlice. Pridite pa tudi vsi drugi, ki Vam je na srcu procvit naše krščanske mladine in vsega našega naroda. — Udeležite se tabora v krajih in narodnih nošah! Posebni vlak vozi iz Ljubljane in nazaj ter odhaja iz Ljubljane ob 5. uri zjutraj in se vrača zvečer iz Črnomlja. Vožnja bo stala na obe strani 32 K. — Društva in odseki pridite z zastavami. — Prijave pošljite do 7. junija Orlovski zvezi v Ljubljano, nakar Vam pošlje O. Z. izkaznico za vožnjo in kosilo. 19. junija 1921 vsi v Belokrajino!

Šmihel pri Novem mestu. Da so naši Orli in Orlice res krščanska organizacija, to so pokazali v nedeljo 29. maja, ko so med sv. mašo pristopili k skupnemu sv. obhajilu. Nič manj lep je bil pogled na procesijo presv. Rešnjega Telesa, v kateri smo zopet videli disciplinirano četo Orlov in Orlic korakati pred Najsvetejšim. Trije odsekovski in okrožni predsedniki so nosili nebo, kar je naredilo na navzoče velik vtis.

V mestni občinski odbor v Novem mestu sta bila izvoljena iz uradniške liste kot odbornika tudi dva vrla pristaša SLS: g. deželnosodni svetnik dr. Josip Fischinger od okrožnega sodišča in gosp. upravitelj Rudolf Mejak od davčnega urada v Novem mestu. To nam daje opravičeno nado, da bo mestno gospodarstvo odslej pod kontrolo pravih mož, ki ne bodo dopuščali, da se dogajajo stvari, ki so že davno javna tajnost.

Pri županstvu v Novem mestu so se pričele s 1. junijem uradne ure točno ob 9 uri. V posebno nujnih slučajih pa bo baje postrežljivi novi župan na razpolago tudi že ob 8. uri. Toliko cenj. občinstvu v vednost.

Za obnovo in popravo meje. Na opeyovana vprašanja opozarjamo, da se sprejemajo tozadevne prošnje na zapisnik v palači okrožnega sodišča pritlično št. 22 na uradni dan, t. j. ob pondeljkih med uradnimi urami od 8—12 ure popoldne in od 2—6 ure popoldne. Referent je g. deželnosodni svetnik dr. Josip Fischinger.

Porotno zasedanje v Novem mestu. Meseca junija pridejo na vrsto sledeči porotni slučajji: 6. junija - Strgar Josip,

tatvina; Gerjovič Franc in Židanič Miha tatvina. 7. junija - Nose Franc, uboj; in Fučar Franc, tatvina. 8. junija - Junkar Franc, uboj; in Miklič Jože, tatvina. 9. junija - Stiene Alojzij, hudodelstvo težke telesne poškodbe. 10. junija - Briški A., tatvina.

Gačnikova afera. Val velikomestnega hazardnega življenja zapluskata tuintam tudi v Novo mesto. Slavko Gačnik, mesar je bil zelo prikupljiva prikazen. Igralska strast ga je spravila na pot hudodelstva. Kakor pripovedujejo zaslišane priče, Gačnik še vedno taji svoje dejanje in pravi, da on ni vzel Kobetu iz Malega Slatenika 40.000 kron, toda njegovi izgovori so spričo dokaznega materiala naravnost brezupni. Čuje se, da je proti Gačniku vloženih več kazenskih ovadb in nebroj civilnih tožb tako, da prodajajo že vse njegove premičnine izvršilnim potom.

Bivši ministrski predsednik Vesnič je nenadoma umrl v Parizu. To je že peti slučaj nagle smrti srbskih vodilnih oseb tekom enega leta. — Komentar odveč!

Novi poverjenik za socialno skrbstvo deželne vlade v Ljubljani gosp. dr. Niko Zupanič se je te dni mudil v Novem mestu.

Nova stranka v Sloveniji. Z imenovanjem g. dr. Nika Zupaniča — morda edinega v Sloveniji rojenega srbskega radikalca — je tudi vprašanje razširjenja Pašičeve stranke v Sloveniji postalo pereče. Kot temelj novi stranki bodo pravoslavni Žumberčanje in Marenberčanje, prva slovenska postojanka pa bo bajé v Gribljah v Belokrajini. Srbska radikalna stranka se bo skrila pod novo ime v kmetski obleki. S tem se namerava še bolj razbiti doseđanje enotno fronto slovenskega odpora proti centralizmu in absolutizmu ter zbežati kmetsko ljudstvo. Zato je v toliko bolj potrebno, da se slovensko ljudstvo s trdnim zaupanjem oklene SLS in da pod njeno zastavo izvojuje zmago za avtonomijo Slovenije.

Zanimive novice bodo izhajale deloma v satirični obliki v poglavju „Osat in gavtrože“. — Prvi šopki v današnjem listu.

Jugoslovanski pravopis je izumil nek trgovec v Novem mestu na glavnem trgu tik lekarne. Črka „v“ izgine, ker se itak izgovarja vedno kot „u“, namesto kompliciranega nemškega „c“ pa stopi enostavni, ker mnogo krajši narodni „tz“. — Je to eden izmed taistih mož, ki so obhajali tekom nesrečne vojne svoj finančni preporod.

Državni dohodki od carine, trošarine in monopola znašajo od 1. junija 1920 do 1. marca 1921. skupno 2 milijarde 161 milijonov 307.058 K 20 v.

Svetovne novice. Za nemškega ministra zunanjih zadev je imenovan Rosen, do-

sedaj poslanik v Hagu. — V Aleksandriji že dalje časa trajajo veliki nemiri; ljudstvo se punta. — Med Nemčijo in Kitajsko je prišlo do prijateljskega razmerja in je tozadevna pogodba že podpisana. — Nemški napadi v Gornji Šleziji proti Poljakom so prenehali. Francija pa prosi Angleško, naj ji pomaga v Berlinu, da se od Nemčije zahteva odškodnina, ker so prebivalstvu v nemirih pomagali nemški vojaki. Da se obdrži mir, je Angleška poslala v Opolj (Gornja Šlezija) še 4 bataljone vojske. Predsednik francoske vlade Briand je zagrozil, da bodo zavezniki zasedli rursko kotlino, če Nemci še enkrat poskusijo krojiti si pravico po svoje. — Gibanje v Avstriji za priklopitev k Nemčiji vedno bolj narašča. Intervencije Jugoslavije in Čehoslovaške bodo ostale le na papirju; sicer pa zavisi od uspeha tega gibanja tudi usoda Koroške. — V Sofiji (Bolgarija) je bil izvršen bombni atentat na procesijo. Namenjen je bil notranjemu ministru. Več oseb je ranjenih.

Tri Marijine kantate, ki jih je zložil in založil naš skladatelj g. Ig. Hladnik za solo, mešan zbor in orgle op. 73, toplo priporočamo. Cena 5 D.

Padanje cen živini!

Kmetško ljudstvo že komaj diha v tej neznosni draginji in pod težo ogromnih davčnih bremen. Denar, ki se je tekom vojne tuintam še dobil pri posameznih premožnejših kmetških posestnikih, se je od prevrata sem iztrošil za nabavo poljedelskega orodja, treba je bilo prekriti streho, napraviti nov kozolec, popraviti hleve, na skednju vložiti nove podence, družino preskrbeti z obleko, poravnati dolg pri sosedu in pri posojilnici itd. itd. Z vsem tem se nikakor ni moglo dalje odlašati, sicer pa tudi nikdo ni pričakoval, da bo draginja trajala tako dolgo — in še se ji ne vidi konca.

Toda hipoma se preokrene, denar začne vsled nesrečne zamenjave izgubljati vrednost, davki pa rastejo takorekoč čez noč.

Odkod vzeti denar? Treba novih izdatkov, doto hčeri, plačati delavce in davčni izterjevalce že čaka pred vratmi.

Čez zimo se je še nekako vzdržala živina v hlevih, dasi se je tuintam moralo kupovati krmo za drag denar. Vse je pričakovalo spomladi, da se živina napase vsaj na prostem.

Toda, kaj vidimo! Zadnjič na sejmici v Novem mestu je bilo mnogo več živine kot kupcev in cene so padale.

Nočem biti tako zloben in trditi, da je to zato, ker imajo mesarji, svojega zastopnika v vladi, vendar pa je treba ugotoviti, da je temu največ krivo to, ker se je med naše kmetško ljudstvo vstulila liberalna stranka pod firmo, ki zveni po naše.

Da se zaslepljeni kmetje niso pustili premotiti od liberalcev, bi mi imeli našo skupno Kmetijsko družbo, ki bi nam pomagala iz vseh zmešnjav, ki sedaj vladajo med prodajalci in kupovalci raznih življenjskih potrebščin.

Dočim industrijanci in tovarnarji, veletrgovci in mesarji ne prodajajo svojih izdelkov skoraj nič ceneje, nekatere predmete celo dražje, moramo mi kmetje sedaj prodajati znatno ceneje, če hočemo priti do gotovega denarja, in kupovati dražje.

Prej se mislilo, da bo padanje cen najprej zadelo industrijo in velike tovarne. Toda to se ni zgodilo, ker imajo kapitalisti močne organizacije in bogato razpoložljivo glavnico.

Odbori Kmetških zvez naj se takoj sestanejo in naj o stvari resno razpravljajo, sicer nam grozi občutna gospodarska kriza.

Cene poljedelskih proizvodov so se počasi dvigale in dosegle največ 300% podražitve. — Industrijski proizvodi pa so v kratkem času dosegli nad 1000% podražitve.

Zato ni niti pravično, niti komurkoli koristno, če mora ravno kmetški stan tudi v tem oziru nositi težko breme padanja cen že sedaj, ko se industrijalcem še niti ne sanja, da store to isto.

Zato na noge, dokler je še čas! Zadnja sejmica v Novem mestu bodi vam, kmetje, v poduk! Če pa še pride kakšen liberalen priganjač na vaš prag, pa mu povejte kako se godi kmetu, kadar je mesar za ministra.

Dolenjski kmet.

Novo mesto in njega razvoj.

Novo mesto postaja končno vendarle to, kar je že po prirodi in po svoji zemljepisni legi, namreč res središče cele Dolenjske. V tem oziru so ponosni dolenjski metropoli dani vsi naravni pogoji za razvoj, primanjkuje le malo več podjetnosti med počasnimi Dolenjci. Ugodna železniška zveza z jugom, posebno pa z morjem, bo nudila široko polje trgovini in razvoju industrije. Obžalovati je le, da smo imeli v prejšnjem novomeškem občinskem odboru na krmilu može, ki niso bili kos svoji nalogi. Jugoslovanski klub, posebno pa poslanci Škulj, Nemanič in Sušnik so končno dosegli, da se je v načelu sprejel njihov predlog za graditev železniških prog Kočevje—Brod Moravice in Črnomelj Vinica—Ogulin. Skoraj vse občine ob teh nameravanih progah so podprle njihove predloge s svojimi peticijami, le novomeška občina je ostala popolnoma pasivna. Da je bil predlog Jugoslovanskega kluba za graditev že trasirane železniške proge Novomesto—Krško in Straža—Kočevje odklonjen, je velika — če že ne glavna — krivica v tem, ker novomeška občina

ni niti z mezinem genila, da ta za celo Dolenjsko velevažen predlog prodre in se uresniči.

Dasi merodajni činitelji gledajo na Dolenjsko, posebno pa na Novomesto, dokaj po strani in z višine, je vendar opaziti dovolj dobre volje k pospešitvi razvoja trgovine in industrije pri nas.

Elektrifikacija dežele — ideja SLS — je končno dobila tudi v Novem mestu domovinstvo. S tem je dan zopet nov pogoj za industrijaliziranje lepe novomeške okolice.

Pred kratkim časom smo dobili v Novem mestu tudi prvo banko in sicer podružnico Slovenske eskomptne banke, ki obeta s svojimi kreditnimi operacijami po svojih močeh utrditi omajano gospodarsko stališče Dolenjske. Vsled tega zasluži v dolenjskih trgovskih krogih vsestranskega vpoštovanja. Zato pa tudi še posebno opozarjamo na tozadeven oglas v našem listu.

Velike važnosti in v splošno korist pa je tudi ustanovitev novomeške podružnice zadružne Gospodarske zveze kot centrale za nakup in prodajo. Ker stoji na zadružni podlagi, je poljedelskim krogom dana možnost in jamstvo, da za solidne cene spečajo svoje pridelke in se tako rešijo oderuških krščenih in nekrščenih Židov; z druge strani pa bo podružnica Gospodarske zveze ugodno vplivala na primerne cene potrebščinam, ki jih kupuje kmetško ljudstvo. S tem se bo doseglo gospodarsko ravnotežje, ki je potrebno, da se padanje cen ne zvali samo na kmečka ramena, temveč na vse panoge narodnega gospodarstva sploh. Z ozirom na vse to toplo pozdravljamo ustanovitev te podružnice, kar pomenja nov korak k napredku in blaginji Novega mesta.

V oglasu našega lista je označeno delovanje novomeške podružnice Gospodarske zveze, nakar obračamo posebno pozornost našim čitateljem.

Počasi se giblje, pa se le giblje tudi Dolenjska k svoji gospodarski osamosvojitvi in povzdigi.

Osat in gartrože.

I. Nekje na Dolenjskem vlada župan, mož iz gartrože. Življenje ga je vodilo skozi osat in trnje; koruzne, ameriške in druge nezgode so mu raztogotile preblago srce, da se je koncem vseh koncev — hudomušneži trde, da ne prvič in ne zadnjič — ponosno potrkal na prsi rekoč: „Ta več vam županil ne bo!“

Nemara pa je to vse le fata morgana: občinski arhivi si baje šepetajo, da je na dan volitev volil samega sebe in se po nesreči tudi izvolil.

Za Karla Možbeseda se ne piše.

II. Nedaleč odondod županuje politična mavrica. Mož pripada vsem strankam;

uvrstiš ga, kamor ga hočeš. Skušal je napraviti strankarsko centralo pod eno streho. Želja bi se mu bila tudi izpolnila, da ga ni „njegova“ stranka, od katere mu izvira obilno blagostanje, pomotoma „pozabila“ uvrstiti med kandidate. — S tem usodepolnim korakom pa je izginil tudi njemu ob prvi lepi priložnosti spomin (oziroma je to povzročil domač paragraf): pozabil je dati ključke za volilne kamrice. Pravijo, da bi jih bil baje potem še pozno v noč rad sam nesel v oddaljen kraj, pa si ni upal skozi hosto radi divjačine, posebno, ker se boji — vovka.

Vsa ta smola pa je zlezla v eno skatljico ter osmolila nekatere frnikule, da so postale črne živalice, toda županskega stolčka mavrici — ju pričarala ne bo, čeravno jo je poslal — v Iblanco, dolgo vas.

Tu pač vsi pr-moj-duš koščeni Naceki prav nič ne zaležejo s hišnim paragrafom vred.

III. V nekem mestecu — pravi se mu tudi metropola — preklinjajo državnega pravdnika na drobno in na debelo ter delajo že valet, predno še on sam misli na rajžico, oj rajžo žalostno.

Tepci namrč rajtajo s tem, da bo z njim vred izginila tudi — pravica.

Ameriški novičar.

Ker je mnogo Dolenjcev in Belekranjcev, ki imajo svoje sorodnike, prijatelje in znanke v Ameriki, ali pa so tudi sami tam bili, bomo v stalni rubriki pod tem naslovom obveščali našo javnost o vseh pojavih tamošnjega življenja naših rojakov. Na ta način bomo vzdrževali — kolikor bodo razmere in prostor dopuščale — duševno zvezo med staro in novo domovino.

Kdor bi pa želel svoje posebno sporočilo dati v list, n. pr. radi poizvedbe naslova nekaterega od svojcev v Ameriki, naj to naznani upravništvu „Sedanjosti“.

Versko življenje. V Združenih ameriških državah je 16 nadškofij in 93 škofij, kar je lep napredek komaj stoletnega trajanja stalne cerkvene organizacije v teh državah.

Slovenski gg. duhovniki so večinoma iz stare domovine, v novejšem času pa tudi slovenski mladeniči, rojeni v Ameriki, vstopajo v večjim številu v ta vzvišeni poklic. — 22. maja t.l. je imel v slovenski cerkvi v Jolietu novo maša g. I. Butala, rojen v Ameriki. — Povodom 700 letnega jubileja ustanovitve III. reda sv. Frančiška bo v Chicagi III. mednarodni kongres tretjerednikov. — V slovenskih naselbinah

po Pensilvaniji je vodil sv. misijon marca meseca Rev. p. Kazimir Zakrajšek, v Bridgeportu Oh. pa tridnevni misijon Rev. p. Jeronim Knoblehar, rodod Novomeščan, nato pa je obiskal tudi rojake v Davisu W. Va. in v Dodsonu Md.

Narodno in kulturno življenje. V Chicagu si Slovenci ustanovijo svojo šolo in Narodni dom za izobraževalno organizacije. — Za mestnega župana v Rockdalu Ill. je bil izvoljen Franc Gospodarič, doma iz Gorenje vasi v mirenki župniji; za mestnega klerka Jos. Birska in za policijskega sodnika pa Valentin Fajnik. Vsi trije so rojeni v Ameriki in tam obiskovali slovensko šolo v Jolietu. — V okolici Jolietu se je pojavila — žal — tudi slovenska roparska tolpa, v kateri je bilo več izpod 20 letnih fantičev, ki so že v rokah pravice. — Rojak Jakob Cuzmar, podčastnik v ameriški vojski v Baltimore, pride to poletje na obisk v Slovenijo.

Poroke. — 11. aprila t.l. v slovenski cerkvi v Denverju Colo: Ivan Penca s Karolino Berce iz Golden; Karol Putnik iz Lendvilla z Nežiko Grande iz Denverja. V slovenski cerkvi v Chicagu: Franc Žibert iz Cerkelj s Frančiško Falle iz Gornjega grada; Jožef Kreslic z Rozalijo Kelenc oba iz Prekmurja. — V Jolietu Janez Lešnik z Marijo Verbič.

Služkinja, ki zna tudi nekoliko kuhati, se išče za malo slovensko družino okrajnega zdravnika v Novi Gradiški. Plača in drugi pogoji so zelo ugodni. — Naslov in ostale pogoje se izve pri upravništvu tega lista.

Prvovrstna vina! Izborna kuhinja!

GOSTILNA pri IVANU ROŠAKU

se toplo priporoča p. n. novomeščanom in potujočemu občinstvu.

Trgovina ALFONS OBLAK
v Novem mestu

priporoča špacerijsko, kolonijalno
in galanterijsko blago.
Točna in solidna postrežba!

USNJE

raznovrstno najboljše kakovosti
in vse čevljarske potrebščine
priporoča po dnevnih cenah

Franc Erjavec v Novem mestu.

Slav. občinstvu naznanjam, da se je

gostilna Jakac

z novim letom preselila iz bivšega hotela Jakac sedaj v Rokodelski dom, kjer se točijo izvrstna dolenska vina, vedno sveže pivo, pristna žganja, čaj, kava itd. Vsakovrstna gorka in mrzla jedila. Priporoča se sl. občinstvu za cenj. naročila.

Išče se služkinja
Kje pove upravništvu tega lista.

**Ajbiž, gomilice, pelin, žajbelj,
tavžent rože**

druga zdravilna zelišča, korenine, semena
kupi
lekarna J. Bergmann v Novem mestu.

Stanovanje! Dve sobi, kuhinja s pritliklinami za malo družino v mestu se išče za takoj ali pozneje. — Bližje v upravništvu tega lista.

ŠTEDILNIKE

priporoča **JAKOB PREŽELJ**,
ključavničarstvo v Novem mestu

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru. — 2. Zvonove proti razpoki in prelomu. — 3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanja.

Skupno premagamo skupne težave!

Svoji k svojim!

Tiskarna in knjigoveznica

J. Krajec nasl.

v Novem mestu

se priporoča

za vsa v tiskarsko in knjigovežko
stroko spadajoča dela.

Podružnica zadružne Gospodarske Zveze

centrale za skupni nakup
v Ljubljani

je začela te dni s svojim delovanjem **v Novem mestu.**

**V zalogi ima vse špecerijsko in kolonijalno blago,
izvrstno domačo svinjsko mast, razna umetna
gnojila, žveplo za trte, galico, cement itd. itd.**

Točna postrežba!

Cene solidne!

**Dobave
v vsaki količini!**

**Zahtevajte
ponudbe in cenike!**

Podružnica

Kapital 20,000.000 kron

Rezerve okrog 8,000.000 kron

Novo mesto

Slovenske Eskomptne banke

Sprejema

Kupuje

Daje posojila

Izvršuje

Preskrbuje

Izvršuje

vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejši.

in prodaja devize, dolarje, dolarske čeke in drugi tuji denar.

v tekočem računu in na menice.

nakazila v tuje države.

vnovčenje ameriških čekov.

vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

**Hranilnicam in posojilnicam se obrestujejo vloge
na odpovedni rok po dogovoru najvišje.**

S prvo soboto meseca junija t. l. začne izhajati v tiskarni J. Krajca nasl. v Novem mestu nov tednik pod imenom

„Sedanjest“.

Izdajatelj in urednik tega lista bo Novomeščan g. Fran Radešček, večletni uradnik tiskovnega odseka ministrstva zunanjih zadev, kar nam daje jamstvo, da bo list vsestransko ustrezal svojemu namenu.

„Dolenjske Novice“, ki so 35 let zaslužno zastopale v slovenski javnosti splošne, posebno pa kmetijske koristi Dolenjcev, dobijo sedaj vrednega naslednika v „Sedanjesti“. Njeno razširjenje in njen razvoj pomenja p globitev in razširjenje tudi naših krščanskih in splošno ljudskih načel.

„Sedanjest“

opita na neomajra načela SLS, bo — kot glasilo Dolenjcev in Belokranjcev — neumorno branila krajevne gospodarske koristi našega kmetijskega ljudstva, v političnem oziru pa bo zasledovala celokupnost in nedeljivost samostalne Slovenije, boreč se z vso odločnostjo za politično svobodo, krščansko vzgojo ljudstva in za avtonomistično ureditev jugoslovanske države.

Uresničitev in redno izhajanje lista pa je predvsem odvisno od gmotne in moralne podpore vseh onih katerim je čista in nesebična katoliška in ljudska misel ter samostalnost Slovenije vodilna zvezdu v večnem presnavljanju in spopolnjevanju božjega stvarstva.

Zato se obračamo na vse pristaše SLS in njene organizacije, posebno pa na našo prečastito duhovščino, s toplo prošnjo in priporočilom, da v svojem okolišu pridobivajo listu čim večji krog naročnikov, ter da podpirajo list tudi z dopisi iz svojega kraja.

Našim imovitejšim krogom, denarnim zavodom in gospodarskim organizacijam pa najtoplejše priporočamo, da edinemu listu na Dolenjskem in v Belokrajini — tudi v svojem lastnem interesu — zagotovijo obstanek in razvoj s tem, da listu priskočijo v pomoč z izdatnimi denarnimi podporami v pokritje občutnega primanjkljaja, ki ga bo list imel v svojih prvih začetkih.

Poleg teh podpor naj zlasti trgovski svet pomaga listu tudi z oglasi, ki bodo sorazmerno najcenejši in med dolenjskim in belokranjskim ljudstvom najučinkovitejši, ker se bodo prve številke „Sedanjesti“ razposlale tudi izven Dolenjske in Belokrajine v več tisoč iztisih in ker bo list — kakor vsaka novost — že v prvih številkah predmet splošne pozornosti, je priporočati, da se z oglasi ne odlašajo, temveč da se že sedaj z zaupanjem obrne na upravništvo „Sedanjesti“ v Novem mestu.

Posebno pa se obrača pozornost Dolenjcev in Belokranjcev, ki imajo kako poročilo ali želje za svoje sorodnike in prijatelje v Ameriki, tudi na to, da bo „Sedanjest“ stala v najožjih stikih z ameriškimi Slovenci in njihovimi listi. „Sedanjest“ bo v posebni rubriki beležila vse važnejše dogodke, tičeče se življenja Slovencev v Ameriki, naši listi v Ameriki pa bodo iz „Sedanjesti“ priobčevali vsa tozadevna obvestila Slovencev v domovini. Taka obvestila, ki bodo novost v slovenskem časnikarstvu in nekakšna zveza med starim in novim svetom, se bodo objavljala kot posebne vrste oglasi po zmerni ceni.

„Sedanjest“ bo izhajala vsako soboto začasno na štirih straneh in stane

mesečno samo 5 kron.

Naročnina se plačuje vnaprej. Vsem pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Vplačila za naročnino, oglase in prostovoljne prispevke naj se blagohotno pošilja po priloženi položnici, ali pa na naslov: Uredništvo in upravništvo „Sedanjesti“ v Novem mestu, kamor je pošiljati tudi vsa pisma in dopise.

Za Jugoslovanski klub:

Za Katol. tiskovno društvo, podruž. Novo mesto:

Tajništvo SLS Novo mesto:

Dr. A. Korošec, l. r.
načelnik.

Jakob Porenta, l. r.
predsednik.

Josip Munda, l. r.
tajnik.

